

Aleš Macháček: Kuba odolala

- CZ24 News | 11. listopadu 2020

KUBA: V době, kdy tzv. vyspělé kapitalistické státy těžce zápasí s virem, vyslala Kuba 593 zdravotnických pracovníků do 14 zemí na pomoc v jejich bitvách proti pandemii. Tito zdravotničtí pracovníci patří k pohotovostnímu lékařskému kontingentu Henryho Reeva pojmenovaného po generálovi narozeném v USA, který bojoval v 19. století v první kubánské osvobozené válce za nezávislost.

Helen Yaffe, profesorka hospodářské a sociální historie na univerzitě v Glasgow, nám připomíná, že bezplatná zdravotní péče jako univerzální lidské právo byla klíčovým principem kubánské revoluce z roku 1959 a položila základy kubánského lékařského internacionalismu – myšlenku a praxi vysílání lékařských týmů, aby pomáhali jiným národům. Výsledky opatření socialistické Kuby proti globální pandemii SARS-CoV2 byly oceněny po celém světě. Tedy tam, kde se o nich smělo psát a smělo vědět.

Do konce července 2020 měly úřady virus pod kontrolou; zemřelo 87 lidí, mezi nimi žádné děti ani zdravotničtí pracovníci, a Kuba vstupovala do třetí fáze zotavování po Covid-19. Ekonomické náklady byly vysoké, zejména kvůli uzavření hranice a tedy ztrátě mezinárodního cestovního ruchu – druhému největšímu zdroji příjmů.

Během pandemie i před ní čelila Kuba americkým pokusům zabránit dovozu paliva, potravin, zásob a surovin k udržení důležitých výrobních procesů. Jen v roce 2019 zavedla Trumpova administrativa 86 nových sankcí, včetně použití hlavy III Helms-Burtonova zákona z roku 1996, které se snaží omezit zahraniční investice na Kubě, a další opatření bránící dodávkám ropy z Venezuely. Sankce Spojených států v průběhu pandemie podstatně snížily kubánské devizové rezervy. Navzdory tomu bylo zabráněno výpadkům elektřiny a opatření na ochranu před dopady Covid-19 zahrnovaly celou kubánskou populaci bez rozdílu.

Intenzifikace americké blokády však způsobila nedostatek léků a zabránily Kubě nakupovat nebo přijímat dary lékařského vybavení k léčbě pacientů s Covid-19. Během pandemie vznikaly dlouhé fronty na potraviny. Prezident ve svém projevu uznal: *“... v obchodech je nedostatek, ano, a proč? Proč Kuba nemá tvrdší měnu? Mimo jiné kvůli blokádě, kvůli finančnímu pronásledování...”* Dále prezident Diaz-Canel oznámil novou strategii ekonomické transformace, která v rámci centrálně plánované ekonomiky zavede větší důraz na tržní mechanismy a soukromý sektor. Transformace by měla stimulovat domácí produkci, zejména v zemědělství, decentralizovat rozhodování a sjednotit

kubánskou duální ekonomiku.

Mezinárodní lékařské působení Kuby sahá desítky let zpátky, do prvních let kubánské revoluce. Odborníci říkají, že roky investic do odvětví biotechnologií a bezplatné zdravotní péče připravily společnost na mimořádné situace. V době, kdy tzv. vyspělé kapitalistické státy těžce zápasí s virem, vyslala Kuba 593 zdravotnických pracovníků do 14 zemí na pomoc v jejich bitvách proti pandemii. Tito zdravotničtí pracovníci patří k pohotovostnímu lékařskému kontingentu Henryho Reeva pojmenovaného po generálovi narozeném v USA, který bojoval v 19. století v první kubánské osvobozené válce za nezávislost.

Kontingent byl vytvořen v roce 2005 kubánským vůdcem Fidelem Castrem a specializuje se na rychlou lékařskou pomoc při přírodních katastrofách. Tyto zásahy nemají problém s procesem tvorby zisku nebo narušování soukromých zájmů. Jeden z prvních kubánských lékařských týmů byl vyslán do Itálie 21. března na žádost Lombardie, jejího nejhůře zasaženého regionu. Podle dr. Jorge Delgada Bustilla, ředitele ústřední jednotky pro spolupráci na ministerstvu, který je odpovědný za vedení zahraničních misí, byla pomoc poskytnuta dalším 13 zemím. Zde je seznam: Andorra, Venezuela, Nikaragua, Surinam, Jamajka, Haiti, Belize, Dominika a ostrovy Saint Christopher a Nevis, Svatý Vincent a Grenadiny, Grenada, Svatá Lucie, Antigua a Barbuda.

“Kuba podala pomocnou ruku mnohokrát, ale nikdy tolikrát za tak krátkou dobu,” uvedl kubánský ministr zdravotnictví Jose Angel Portal Miranda dne 28. března. Řada zemí z celého světa zaslala žádosti o lékařskou pomoc z Kuby, kterou ministerstvo zdravotnictví v současné době přezkoumává a na základě svých kapacit bude reagovat, řekl dr. Bustillo v e-mailu zpravodajskému webu Al Jazeera. Podle prohlášení kubánského ministerstva zdravotnictví bylo v rámci této iniciativy vysláno 179 lékařů, 399 zdravotních sester a 15 zařízení zdravotnické techniky. Od té doby byly vyslány další tři lékařské mise. Podle Panamerické zdravotnické organizace jednotka v letech 2005 až 2017 pomohla 3,5 milionu lidí ve 21 zemích postižených katastrofami, jako jsou povodně, zemětřesení, hurikány a epidemie, včetně vypuknutí eboly v západní Africe v roce 2014.

Poté, co se ve Venezuele dostal k moci Hugo Chávez, začala Kuba vysílat zdravotnický personál a pedagogy, aby pomohli jeho bolívarské revoluci. Na oplátku začala Havana nakupovat venezuelskou ropu za tržní ceny. V prvních 10 letech programu „Olej za lékaře“ bylo vysláno přibližně 30 000 kubánských zdravotnických pracovníků. Kuba později zřídila stálé lékařské mise v řadě zemí, včetně Jižní Afriky, Brazílie, Ekvádoru, Kataru a dalších, které by za ně platily v tvrdé měně. Odhaduje se, že za posledních 50 let bylo do zahraničí vysláno 135 000 až 400 000 kubánských lékařů. Mezitím kubánská vláda investovala velké prostředky do biotechnologického průmyslu, v neposlední řadě v 80. letech 20. stol., kdy infekční nemoci jako meningitida a horečka dengue přinutily vědce k tvrdé práci na výrobě vakcín.

“Biotechnologie byly jednou ze dvou revolucí v rámci revoluce v kubánském zdravotnictví,” řekla Gail Reedová, americká novinářka a obyvatelka Havany. Reedová upozorňuje na kubánskou lékařskou školu, jež školí lékaře ze zemí s nízkými příjmy, kteří se zavázali sloužit komunitám jako je jejich vlastní. Gail Reedová je zakladatelka lékařské vzdělávací spolupráce s Kubou. *“Nyní je to hybná síla Kuby pro zdraví a také pro kubánské hospodářství.”* Podle ní biotechnologický průmysl na Kubě vyvinul úspěšné léky, včetně terapeutické vakcíny proti rakovině plic a látky Heberprot-P, která snižuje riziko amputace u diabetických pacientů postižených bérčovými vředy. Kubánské účinné rekombinantní léčivo Interferon Alfa-2B se používá při léčbě HIV a hepatitidy a nyní se podává i pacientům s Covid-19, i když jeho účinnost stále není potvrzena.

Mezinárodní kubánské iniciativy v oblasti zdraví však také čelily kritice, přičemž některé skupiny na ochranu lidských práv obviňují Havanu z vykořisťování zdravotnických pracovníků. Někteří členové kubánských lékařských misí v zahraničí tvrdili, že museli pracovat v nebezpečném prostředí a jejich pohyby sledovala policie. Zdravotnický personál pracující v zahraničí na stálých lékařských misích údajně dostává mezi 10 a 25 procenty platů, které za ně platí hostitelská země. Zbytek je údajně odeslán kubánské vládě. Odhaduje se, že v letech 2006 až 2016 z těchto misí uprchlo více než 7 000 kubánských zdravotnických pracovníků.

Spojené státy na tyto mise uvalily obchodní embargo a po celá desetiletí označovaly kubánské lékařské mise jako „obchodování s lidmi“ a vyzývaly ostatní země, aby je přestaly přijímat. Washington v roce 2005 odmítl nabídku Castra poslat kubánské lékaře do amerických států zničených hurikánem Katrina. Brazílie, Ekvádor a Bolívie v roce 2019 ukončily dohody o lékařské spolupráci s Kubou. Počet kubánských zdravotníků klesl z 50 000 v roce 2016 na současných 28 000. Na otázku ohledně obvinění ze strany Spojených států dr. Bustillo řekl, že jsou „urážkou“ kubánských programů dvoustranné a mezivládní spolupráce, které byly všechny legitimně zavedeny na základě pokynů Organizace spojených národů týkajících se spolupráce jih-jih.

Tento stručný přehled je nejen pro členy KSČM a jejich rádoby praktickou připomínku pozvat kubánské lékaře místo amerických. Měli si to rozmyslet předtím, než opustili svůj popěvek *Cuba Si, Yankee No* a předtím, než se přidali do houfu podporujících nemorální a odpornou blokádu a sankce Kuby, na stranu zemí, které zbrojí a považují zdravotnictví za potravu pro nadnárodní konglomerace. Místo Kubánců v České republice přivítáme vojenské zdravotní experty. Možná zrovna ty, kteří dohlíželi na členy americké reprezentanty při vojenské olympiádě v čínském Wuchanu.

Autor: Aleš Macháček

Zdroj: <https://news.e-republika.cz/>